

Hannie van Genderen
Schematherapie Opleidingen

25-uurs cursus

**SCHEMATHERAPIE
VOOR CLUSTER C
PERSOONLIJKHEIDSSTOORNISSEN**

1909E-CC

DRAAIBOEK

Eindhoven, September 2019

Van Genderen Opleidingen B.V.
Eburonenweg 42
6224 HX Maastricht

+31 6 22 22 86 61

www.schematherapieopleidingen.nl
info@schematherapieopleidingen.nl

INHOUDSOPGAVE

1.	Opleiders	3
2.	Cursuslocatie	3
3.	Cursusprogramma	3
4.	Algemene informatie	4
5.	Doelgroep	4
6.	Werkwijze en toetsing	5
7.	Absentie	5
8.	Accreditatie cursus	5
9.	Overige cursussen en workshops	6
10.	Bijeenkomst 1	9
	Bijeenkomst 2	11
	Bijeenkomst 3	12
	Bijeenkomst 4	13

De slides, de bijlagen, de vragenlijsten en de artikelen, die bij deze cursus horen, kunt u downloaden via de website www.schematherapieopleidingen.nl

Ga in het menu naar het tabblad 'Cursisten'. Vervolgens klikt u op 'Schematherapie voor Cluster C 25 uur' en vult u, indien gevraagd, het wachtwoord in dat u via mail van ons heeft ontvangen.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden veeleelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van H. van Genderen.

Voor het overnemen van (een) gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16 Auteurswet 1912) dient men zich te wenden tot H. van Genderen.

1. Opleiders

Mw. Drs. H. van Genderen (Hannie) – Coördinatie en Docent

Klinisch psycholoog, psychotherapeut, supervisor/leertherapeut/opleider VGcT en de Vereniging voor Schematherapie. Geeft individuele en groepstherapie aan volwassenen met persoonlijkheidsstoornissen. Praktijk voor Directieve Psychotherapie Meerssen.
+31 6 22 22 86 61 info@schematherapieopleidingen.nl

Dhr. Drs. R. van der Wijngaart (Remco) – Docent

Psychotherapeut, GZ-psycholoog en supervisor/leertherapeut/opleider VGcT, ISST en de Vereniging voor Schematherapie. Geeft individuele therapie aan volwassenen in eigen praktijk Perspectief, Psychotherapie Maastricht. Vice President van de ISST.
+31 6 39 49 37 16 remcovanderwijngaart@gmail.com

2. Cursuslocatie

De Gele Kegels
Kennedyplein 1-5,
5611 AD Eindhoven
Tel: 040 202 6000

3. Cursusprogramma

Onderwerpen	Datum	Docent
Cursusdag 1 Casus conceptualisatie en diagnostiek bij cluster C: Herkennen modi Afhankelijke persoonlijkheidsstoornis Willoos Inschikkelijke: Stoelentechniek Straffende ouder: Imaginatie	13-09-2019	Drs. H. van Genderen
Cursusdag 2 Ontwikkende persoonlijkheidsstoornis Schuldinducerende ouder: Imaginatie Ontwikkende en Onthechte beschermer: Empatische Confrontatie Schuldinducerende ouder: Historisch rollenspel Zelfexpressie en uiten van behoeften	04-10-2019	Drs. H. van Genderen
Cursusdag 3 Obsessief-compulsieve persoonlijkheidsstoornis Overcontroleerder: Empatische confrontatie Veeleisende oudermodus: Stoelentechniek Blij Kind: pushen van spontaan gedrag Gezonde Volwassene	01-11-2019	Drs. R. van der Wijngaart
Cursusdag 4 Praktijktoets Imaginaire rescripting waarbij de cliënt zelf rescript Uiten van kwaadheid en woede	06-12-2019	Drs. H. van Genderen Drs. R. van der Wijngaart

4. Algemene informatie

Dit is een cursus voor therapeuten die cliënten met een cluster C persoonlijkheidsstoornis behandelen en die al een basiscursus schematherapie hebben gevolgd en enige ervaring met schematherapie hebben opgedaan. Schematherapie voor de behandeling van cliënten met een borderline persoonlijkheidsstoornis is veel bekender in Nederland dan de behandeling van cliënten met een Cluster C persoonlijkheidsstoornis. Toch behandelen de meeste therapeuten vaker cliënten met cluster C persoonlijkheidsstoornissen. Cliënten met hardnekkige angst- en stemmingsstoornissen hebben nogal eens (trekken van) een ontwijkende-, afhankelijke- of dwangmatige persoonlijkheidsstoornis.

Deze cliënten lijken makkelijker te behandelen, omdat zij minder vaak in crisis raken, maar hun hardnekkige vermijdende en controlerende copingstrategieën zijn tamelijk moeilijk te doorbreken. Er zijn een aantal modusmodellen voor cluster C ontwikkeld door Arnoud Arntz en anderen (Arntz, 2010) en zijn meer specifieke behandeltechnieken ontwikkeld om deze problematiek te behandelen. Leidraad voor deze cursus is een protocol van Arntz en Bamelis om cluster C persoonlijkheidspathologie in 50 sessies te behandelen.

Tijdens de cursus zal gebruik gemaakt worden van de DVD **Schema therapy for the avoidant, Dependent and Obsessive-Compulsive Personality Disorder**, die u kunt aanschaffen via www.schematherapy.nl. **Vanaf eind december is deze productie ook als online streamingservice aan te schaffen op deze website.**

Onderdelen van de cursus zijn

- Formuleren van modusmodellen voor cliënten met een cluster C persoonlijkheidsstoornis
- Het focus van de behandeling in verschillende fasen van therapie
- Herkennen wanneer welke modus actief is
- Toepassen van schematherapeutische technieken bij typische cluster C modi
- Motiveren en confronteren van cliënten die blijven vastzitten in hun "veilige" copingstrategieën
- Zorgen dat jij je niet verantwoordelijk gaat voelen voor het welzijn van de (afhankelijke) cliënt
- Volhouden als de cliënt de moed al heeft opgegeven

Persoonlijke informatie over cursisten of patiënten van cursisten wordt uitsluitend gedeeld met de docenten en zal vertrouwelijk behandeld worden.

5. Doelgroep

Hulpverleners met een postdoctorale opleiding* of vaktherapeuten (RVB), die werken met met cliënten met cluster C persoonlijkheidsstoornissen. Een voorwaarde voor deelname is kennis en vaardigheden op het gebied van schematherapie op basisniveau (d.w.z. minimaal 25 uur cursus).

* In het reglement van het register schematherapie staat kort samengevat:
Hulpverleners die GZ, PT, KP, psychiater of vaktherapeut (RVB) zijn kunnen deelnemen en degenen die in opleiding zijn tot deze registratie. Ook (aspirant) leden van specialistische verenigingen mogen deelnemen.

Anderen (bv. basispsychologen en overige HBO-ers) mogen alleen deelnemen als zij nauw samenwerken met geregistreerde schematherapeuten. Voor de precieze formulering zie www.schematherapie.nl onderdeel reglement cursussen.

6. Werkwijze en toetsing

In deze cursus zal, naast kennisoverdracht, vooral veel aandacht zijn voor het oefenen van vaardigheden in twee of drietallen. Tijdens de hele cursus wordt gebruik gemaakt van eigen casuïstiek bij het oefenen van de therapeutische vaardigheden.

De laatste dag wordt een praktijktoets gehouden. De cursist demonstreert zijn of haar vaardigheden met behulp van een rollenspel op de laatste cursusedagen. Aan de hand van een casus, die is opgesteld door de docenten, speelt een cursist de cliënt en iedereen speelt om de beurt de therapeut.

7. Absentie

In de cursus mag maximaal 1 dag gemist worden, die zal moeten worden ingehaald tijdens een volgende cursus. De kosten voor een inhaaldag bedragen € 50,-

8. Accreditatie cursus

Deze cursus is als volgt geaccrediteerd:

- Vereniging voor Schematherapie: vervolgcursus
- VGCT : vervolgcursus: 25 accreditatiepunten
- FGzPt : herregistratie KP: 25 accreditatiepunten
- Register Vaktherapeutische Beroepen
- NVvP: op aanvraag

Voor degenen die lid willen worden van de VGCT is het gevolgd hebben van een basiscursus van 100 uur een voorwaarde.

9. Overige cursussen en workshops

Er is een uitgebreid aanbod van vervolgcursussen en workshops voor verschillende doelgroepen. Om deze cursussen en workshops te volgen dien je minimaal een basiscursus schematherapie van 25 uur gevolgd te hebben.

25 uur Cursus Schematherapie voor Gevorderden

Na de basiscursus is het sterk aan te bevelen om via supervisie en intervisie meer ervaring op te doen met de behandeling van lichtere tot middelzware patiënten. Daarna kan een cursus schematherapie voor gevorderden (25 uur) gevolgd worden. In deze cursus ligt het accent op zwaardere problematiek en kunnen alle persoonlijkheidsstoornis aan de orde komen. In deze cursus is veel ruimte voor de inbreng van problematiek van eigen patiënten en de knelpunten, die de cursist ervaart, bij het toepassen van de verschillende technieken.

25 uur Cursus Schematherapie in Groepen

Veel patiënten lijken nog meer te profiteren van groepstherapie dan van de toch al zo succesvolle individuele schematherapie. Het meeste onderzoek is gedaan naar de effectiviteit bij patiënten met BPS, maar inmiddels is ook al veel ervaring opgedaan met cluster C problematiek. Schematherapie in groepen (STG) is een integratieve vorm van groepstherapie, die aspecten van directieve groepstherapie combineert met aspecten van psychodynamische groepen. In STG wordt veel gebruik gemaakt van experimentele technieken. In de cursus zal hier veel aandacht aan besteed worden.

ADOLESCENTEN

25 uur Schematherapie Gevorderd voor Adolescenten

Dit is een cursus voor gevorderden, dus voor deelnemers, die al een basiscursus schematherapie (voor adolescenten of volwassenen) hebben gevolgd en enige ervaring met schematherapie hebben opgedaan. In deze cursus komt de toepassing van de schematherapie met betrekking tot specifieke adolescententema's aan de orde

25 uur Schematherapie in Groepen voor Adolescenten

Schematherapie in groepen (STG) is een interactieve vorm van groepstherapie, die aspecten van directieve groepstherapie combineert met aspecten van de psychodynamische groepen. In STG wordt veel gebruik gemaakt van experimentele technieken. De inhoud van de cursus is gebaseerd op jarenlang ervaring van de Riagg Maastricht (afdeling kind en jeugd) en de resultaten van het onderzoek van Farrell, Shaw & Webber.

Ouderschematherapie (2 dagen)

Ouderschematherapie is erop gericht om ouders te steunen om zoveel mogelijk vanuit hun gezonde oudermodus te reageren op modi van het kind. De modusinteractiecirkel geeft helderheid hoe modi van het kind en van de ouder

elkaar triggeren. Er wordt ingegaan op de behoeften van ouders zelf, die in het verleden en vaak nu nog steeds niet bevredigd werden en gekeken hoe ouders kunnen omgaan met modi van het kind en de behoeften van het kind.

Modusgerichte speltherapie (1 dag)

Schematherapie gebruikt het spel van het kind om met de verschillende modi te experimenteren en bepaalde patronen te veranderen. In de modusgerichte schematherapie is de therapeut actief gericht op het contact maken het kwetsbare kind in het kind zelf, biedt alternatieven voor disfunctionele coping modi en versterkt de gezonde kanten in het kind. De technieken van de schematherapie worden op spelniveau gebruikt (limited reparenting, imaginatie met rescripting, experimenteren met verschillende modi).

WORKSHOPS

Schematherapie Supervisoren (2 dagen)

Per 1 mei 2016 is het voor aanstaande supervisoren van de Vereniging voor Schematherapie verplicht een tweedaagse supervisorencursus te volgen. Ook voor schematherapeuten, die al langer supervisor zijn, is deze cursus interessant om de supervisie-vaardigheden te verdiepen.

In deze cursus wordt de cursist vertrouwd gemaakt met de state-of-the-art op het gebied van supervisie geven, de taken en verantwoordelijkheden van effectief supervisorschap en het competentiegericht superviseren van schematherapeuten.

Workshop 'Imaginaire Rescripting' (2 dagen)

Imaginaire rescripting wordt over het algemeen gezien als een van de meest effectieve technieken binnen de schematherapie. Toch is het vaak niet eenvoudig om deze techniek toe te passen. Zo worden therapeuten regelmatig geconfronteerd met uitdagende situaties waarin de patiënt bijvoorbeeld zegt 'Ik heb geen herinneringen uit mijn kindertijd' of 'Ik wil niet die oude herinneringen ophalen, waarom zou dat helpen?'. Verder zijn patiënten in hun jeugd vaak zo beschadigd dat de herinneringen aan hun jeugd erg emotioneel beladen zijn. Therapeuten voelen zich daardoor geremd om met imaginatie beelden uit dat belaste verleden op te halen uit angst voor decompensatie.

Workshop 'Meerstoelentechniek' (2 dagen)

Het is bekend dat de stoelentechniek een belangrijk werkzaam element is binnen schematherapie, omdat het de schema's verandert op belevingsniveau. In de praktijk blijkt het echter vaak toch moeilijk om deze techniek toe te passen. Sommige therapeuten voelen zich onervaren in het toepassen van deze techniek, omdat het niet hun gebruikelijke manier van werken is. Daarnaast zijn er in de praktijk diverse uitdagende situaties die nog niet behandeld zijn in eerdere cursussen.

Workshop hanteren van boze modi in schematherapie (2 dagen)

Doelstelling van deze workshop is het beter in staat zijn met boosheid in de therapeutische relatie om te gaan.

In deze cursus leren de cursisten op de eerste plaats om goed te differentiëren tussen de verschillende vormen van boosheid. De leidende vraag daarbij is "vanuit welke modus toont de patiënt de boosheid?". De cursisten zullen in twee dagen leren om boze modi beter te hanteren met gebruik van specifieke methoden en technieken.

Specialistische workshop 'Chronische Depressie' (1 dag).

Hoewel CGT een bewezen effectieve behandeling is van depressie is slechts 40-50% van de patiënten klachtenvrij na een eerste behandeling. Bovendien ontwikkelt 5-20% van deze populatie een chronische vorm van depressie die therapieresistent lijkt te zijn. Deelnemers leren in deze workshop hoe ze een chronische depressie kunnen conceptualiseren in termen van schema's en modi. Daarnaast leren ze hoe ze specifieke methoden en technieken uit de schematherapie kunnen toepassen in de behandeling van chronisch depressieve klachten. De dag zit vol, soms speelse, oefeningen om veel ervaring op de te doen en tegelijkertijd niet 'besmet' te raken met de depressieve klachten waarover gesproken wordt."

Workshop 'Narcistische persoonlijkheidsstoornis'

Narcisme is in onze samenleving wijdverbreid, maar mensen met narcistische problematiek hebben niet zo vaak een hulpvraag. De behandeling wordt bemoeilijkt door het egocentrische en arrogante gedrag waar narcisten om bekend staan, alsmede de woedebuien, die optreden als de patiënt zich tekortgedaan of gefrustreerd voelt. Hierdoor eindigen veel behandelingen voortijdig, al dan niet door toedoen van de therapeut. Deze workshop heeft als doel de specifieke problemen bij de behandeling van NPS beter te leren hanteren. Onderwerpen zijn o.a.

- De dynamiek van narcisme goed begrijpen
- Valkuilen in het hanteren van de therapeutische relatie herkennen en hanteren
- Technieken aanpassen om effectiviteit van de behandeling te vergroten.

Workshop 'Gezonde volwassene' (1 dag)

In de literatuur en het onderwijs over schematherapie is lange tijd met name de nadruk gelegd op het bewerken van de disfunctionele ouder- en copingmodi en het valideren van de behoeften van het Kwetsbare Kind-deel van patiënten. Hoewel het versterken van de Gezonde Volwassene wel genoemd werd als uiteindelijk doel van de behandeling, was er weinig specifieke aandacht voor deze modus. Er wordt veelal onvoldoende uitgelegd wat 'De Gezonde Volwassene' van de patiënt precies is, wat die modus precies doet, hoe de patiënt kan leren contact te leggen met dit deel van zichzelf en hoe dit gezonde deel versterkt kan worden in therapie.

Deze workshop richt zich op het herkennen, versterken en inzetten van de Gezonde Volwassene.

Workshop 'Complexe casussen' (1 dag)

Veel deelnemers aan onze cursussen hebben aangegeven dat zij behoefte hebben aan terugkomdagen of masterclasses om complexe casussen te bespreken en nieuwe manieren te ontdekken om met deze problemen om te gaan. Daarom starten we dit jaar met een aantal masterclasses voor casussen van volwassen patiënten gegeven door Hannie van Genderen en Remco van der Wijngaart. Alle deelnemers worden verzocht voor aanvang een casus op te sturen waar zij vragen over hebben.

Voor actuele informatie over alle cursussen zie www.schematherapieopleidingen.nl

Voor meer informatie over schematherapie kijk op www.schematherapie.nl en volg de LinkedIngroep van de Vereniging voor Schematherapie
Voor internationale contacten en informatie zie www.SchemaTherapySociety.com

10. Bijeenkomsten

Programma dag 1	Datum : 13 september 2019 Tijd : 09.45 tot 16.45 uur Docent(en) : Hannie van Genderen
------------------------	--

Voorafgaand aan deze bijeenkomst te lezen literatuur: zie afzonderlijke literatuurlijst.

Vorbereiding:

- Maak een casusconceptualisatie met behulp van het CASUSCONCEPTUALISATIEFORMULIER EN HET CASUSCONCEPTUALISATIEMODEL van een cliënt met cluster C problematiek en kies een of meer knelpunten uit die je voor kunt voordoen in een rollenspel.
Stuur dit **voorafgaande aan de cursus** op naar info@schematherapieopleidingen.nl
- Kies een paar cliënten uit met cluster C persoonlijkheidsproblematiek, die kunnen dienen als oefencasus gedurende de cursus.

Casusconceptualisatie en diagnostiek bij cluster C

- 09.45 – 10.15 Kennismaken: In tweetallen bespreken wie je bent en waar je werkt en wat de belangrijkste knelpunten waren bij het **maken van de casusconceptualisatie** bij cluster C cliënten. Koppelen aan de casusconceptualisaties en vragen, die zijn ingeleverd door de cursisten
- 10.15 – 10.45 Plenair verzamelen knelpunten en bespreken hoe je met de knelpunten in de fase van de casusconceptualisatie omgaat?
- 10.45 – 11.30 Rollenspel over een paar van de knelpunten bij het maken van de casusconceptualisatie. Eén van de cursisten speelt een eigen cliënt en de docent speelt de therapeut.
Oefening plenair: De cursisten geven adviseren de therapeut wat te doen
- 11.30 – 11.37 Pauze
- 11.37 – 12.00 **Relatie schema's, copingstrategieën en modi**
- 12.00 – 12.30 **Voorwaarden voor start ST bij Cluster C en eerste fase protocol**
Modusmodellen cluster C
Schema modus modellen van de Afhankelijke persoonlijkheidsstoornis (APS), (Ontwijkende en Obsessieve-Compulsieve persoonlijkheidsstoornis alleen globaal).
- 12.30 – 13.00 Pauze
- 13.00 – 13.15 DVD herkennen verschillende modi bij de Afhankelijke persoonlijkheidsstoornis (DVD 2:1)
- Behandeling**
- 13.15 – 13.30 Algemene uitgangspunten voor behandeling cluster C
Behandelprotocol sessie 7-25
Afhankelijke persoonlijkheidsstoornis. Model afhankelijke persoonlijkheidsstoornis, centrale basisbehoeften en behandelfocus
- 13.30 – 13.45 Contact maken met het **kwetsbare kind** en passeren van de **coping mode**
Willoos Inschikkelijke voors en tegens m.b.v. **stoelen**. DVD 2:4
Cognitieve techniek in combinatie met stoelen.
- 13.45 – 14.30 Oefening in tweetallen **willoos Inschikkelijke** voors en tegens m.b.v. **stoelen**
- 14.30 – 14.45 Nabespreken
- 14.45 – 14.52 Pauze
- 14.52 – 15.30 Demonstratie **imaginaire rescripting bij de straffende oudermodus** (DVD 2:6)
- 15.30 – 16.15 Oefening imaginatie met rescripting: therapeut rescript
- 16.15 – 16.30 Nabespreken
- 16.30 – 16.45 Evaluatie en huiswerk (zie volgende bladzijde)

Huiswerk voor bijeenkomst 2:

Tijdens de cursus zal gebruik gemaakt worden van de DVD **Schema therapy for the avoidant, Dependent and Obsessive-Compulsive Personality Disorder**, die u kunt aanschaffen via www.schematherapy.nl. **Vanaf eind december is deze productie ook als online streamingservice aan te schaffen op deze website.**

- Vul de SMI voor jezelf en laat een cliënt een SMI invullen
- Vertaal de casusconceptualisatie die je voorafgaand aan de cursus gemaakt hebt in schema's en copingstrategieën in een modusmodel. Leg een relatie met het verleden en beschrijf wat een normale opvoeding geweest zou zijn.
- Welke basisbehoeften zijn niet vervuld?
- Vergelijk DVD 1:4 (OPS) en 3:4 OCP met 2:4 AfhPS en bekijk verschillen en overeenkomsten in de stoelentechniek

Programma dag 2	Datum : 4 oktober 2019 Tijd : 09.45 tot 16.45 uur Docent(en) : Hannie van Genderen
------------------------	---

Voorafgaand aan deze bijeenkomst te lezen literatuur: zie afzonderlijke literatuurlijst.

HUISWERK VOOR DEZE BIJEENKOMST STAAT ONDER HET PROGRAMMA VAN DAG 1

09.45 – 10.15	Verschillen, overeenkomsten stoelentechniek (zie huiswerk) Ervaringen met technieken van de eerste dag
10.15 – 10.45	Ontwikkende persoonlijkheidsstoornis Bespreken modusmodel, centrale basisbehoeften en behandelfocus. Herkennen modi (DVD 1:1)
10.45 – 11.00	Schuldinducerende oudermodus Imaginaire rescripting Therapeut stuurt schuldinducerende oudermodus weg (DVD 1:6)
11.00 – 11.08	Pauze
11.08 – 11.30	Oefening in tweetallen Imaginaire rescripting schuldinducerende oudermodus
11.30 – 11.45	Nabespreken
11.45 – 12.00	Empathische confrontatie ontwikkende beschermer (DVD1:2)
12.00 – 12.30	In tweetallen Oefenen empathische confrontatie bij de ontwikkende beschermer
12.30 – 12.45	Nabespreken
12.45 – 13.15	Pauze
13.15 – 13.30	Toelichting op de praktijktoets
13.30 – 14.00	Afhankelijke en Ontwikkende persoonlijkheidsstoornis Historisch rollenspel:
14.00 – 15.00	Beperken autonomie door de schuldinducerende ouder (demonstratie)
15.00 – 15.15	Oefenen
15.15 – 15.22	Nabespreken
15.22 – 15.45	Pauze
15.45 – 16.15	Pushen van zelfexpressie en uiten van behoeften (DVD 1:8) Oefenen pushen van zelfexpressie en uiten van behoeften (gedragsverandering)
16.15 – 16.30	Nabespreken
16.30 – 16.45	Evaluatie

Huiswerk voor bijeenkomst 3:

- Beschrijf de voors en tegens van een van je eigen copingstrategieën. Ga na bij welke cliënten je daarmee te maken hebt. Probeer dit patroon te doorbreken en ga na waar je tegenaan loopt.
- Bekijk de DVD fragmenten over empathische confrontatie later in therapie (1:3, 2:3, 3:3). Wat zijn de verschillen en overeenkomsten met empathische confrontatie in het begin van therapie.
- Bekijk DVD fragmenten 1:7, 2:7 en 3:7 over imaginaire rescripting later in therapie en ga na wat de verschillen zijn met toepassing deze techniek in het begin van de therapie

Programma dag 3	Datum : 1 november 2019 Tijd : 09.45 tot 16.45 uur Docent(en) : Remco van der Wijngaart
------------------------	--

Voorafgaand aan deze bijeenkomst te lezen literatuur: zie afzonderlijke literatuurlijst.

HUISWERK VOOR DEZE BIJEENKOMST STAAT ONDER HET PROGRAMMA VAN DAG 2

09.45 – 10.15	Bespreking huiswerk bekijken DVD's (zie huiswerk) Ervaringen met technieken van de tweede dag
10.15 – 10.45	Obsessief-compulsieve persoonlijkheidsstoornis Bespreken modusmodel, centrale basisbehoeften en behandelfocus. Herkennen modi (DVD 3:1)
10.45 – 11.00 11.00 – 11.30	Empathische confrontatie overcontroleerder (DVD 3:2) Plenair Empathische confrontatie overcontroleerder
11.30 – 11.38	Pauze
11.38 – 12.00	Obsessief-Compulsieve persoonlijkheidsstoornis Tweestoelentechniek Veeleisende Ouder <i>Demonstratie</i> hoe therapeut de kant van kwetsbare kind kan verwoorden:
12.00 – 12.30 12.30 – 12.45	Tweetallen: Oefening Tweestoelentechniek veeleisende ouder Nabespreken
12.45 – 13.15	Pauze
13.15 – 13.30 13.30 – 14.15	Rolverdeling Praktijkttoets Drie personen spelen ieder een oudermodus (straffend, veeleisend, schuldinducerend) en Docent bestrijdt ze. Daarna oefenen in groepjes van 4.
14.15 – 14.30	Cognitieve techniek: argumenten tegen de oudermodi te bedenken Protocol sessie 26-40: focus heden en gedragsverandering Protocol sessie 41-50: boostersessies
14.30 – 14.45	Versterken Blij Kind:
14.45 – 15.15 15.15 – 15.30	Pushen van spontaan gedrag (gedragsverandering) (DVD 3:8) Oefening Nabespreken
15.30 – 15.37	Pauze
15.37 – 14.50 15.50 – 16.30 16.30 – 16.45	Gezonde Volwassene Pushen gedragsverandering (DVD 3:10) Oefenen Pushen gedragsverandering Nabespreken

Huiswerk voor bijeenkomst 4:

- Pas de technieken die je deze dag geleerd hebt toe op je casussen.
- Ga na wat je gedaan hebt om een "vastzittende" casus weer in beweging te krijgen.
- Bekijk (DVD 3:4) en ga na wat het verschil is tussen de stoelentechniek bij de veeleisende ouder (deze dag gedemonstreerd) en de perfectionistische overcontroleerder. Bekijk daarna 3:5 en kijk hoe de stoelentechniek gaat aan het eind van de therapie en kijk naar de verschillen met deze techniek aan het begin van therapie.
- Bekijk voorbeelden van bevorderen gezonde volwassene in begin en midden van de therapie bij de OPS en APS en kijk naar verschillen overeenkomsten 1:9, 1:10, 2:9, 2:10

Programma dag 4	Datum : 6 december 2019 Tijd : 09.45 tot 16.45 uur Docent(en) : Hannie van Genderen Remco van der Wijngaart
------------------------	---

Voorafgaand aan deze bijeenkomst te lezen literatuur: zie afzonderlijke literatuurlijst.

Praktijktoets

09.45 – 10.10	Rollenspel 1
10.10 – 10.35	Rollenspel 2
10.35 – 11.00	Rollenspel 3
11.00 – 11.25	Rollenspel 4
11.25 – 11.35	Pauze
11.35 – 12.00	Rollenspel 5
12.00 – 12.25	Rollenspel 6
12.25 – 12.50	Rollenspel 7
12.50 – 13.00	Nabespreken
13.00 – 13.30	Pauze
13.30 – 14.00	Bespreken huiswerk
14.00 – 14.30	Imaginatie met rescripting waarbij de cliënt zelf rescript: demonstratie (keuze uit een van de persoonlijkheidsstoornissen)
14.30 – 15.00	Tweetallen: Oefening imaginaire rescripting over een eigen situatie
15.00 – 15.15	Nabespreken
15.15 – 15.20	Evaluatieformulieren invullen
15.20 – 15.30	Pauze
15.30 – 15.45	Uiten van kwaadheid en woede Gedragsverandering; Herkennen en leren uiten van kwaadheid (DVD 2.8)
15.45 – 16.15	Oefening uiten van kwaadheid
16.15 – 16.30	Nabespreken
16.30 – 16.45	Evaluatie